

Il-Belt Victoria

Rivista mahruġa mill-Parroċċa ta' San Gorg • Għawdex

Marzu - April 2004

Nru 137

Messaġġ minn
Monsinjur Ġużeppi Farrugia
Arcipriet tal-Bażilika ta' San Gorg

Parroċċa Attiva

Bhala dixipli li Ġesù sejhlina biex nahdmu fl-għalqa tiegħu, ahna għandu jkollna xeh̄ta ta' ottimizmu. Għal huma x'inhuma, u huma kemm huma, id-diffikultajiet li jgħarrbuna, ahna għandna lil Ġesù li diġa' għeleb kull tigrib u li jagħmel tajjeb għad-dgħufijiet tagħna. Fuq kollox irridu niftakru li l-ewwel responsabbiltà fil-bini tas-saltna żamm Ġesù nnifsu għalih innifsu.

L-Impenn fil-Parroċċa

Madankollu rridu noqogħdu b'seba' għajnejn li ma naqgħux li-żball ta' min jgħid: Jiena nagħti seħmi kif naf, nagħti li nista' u għall-bqija jahseb "Hu"! Raġunar bħal dan jista' jfisser li nkunu nsara bla sinsla, nsara li napprofittaw kemm nistghu biex infarfru r-responsabbiltà għall-hidma ta' l-appostolat li taqa' fuqna lkoll, ibda minna s-sacerdoti.

Min-naha l-oħra hemm periklu iehor li jiena, personalment, nibża' minnu aktar mill-bard ta' bona. Hu l-periklu tal-"kompjaċenza", jiġifieri ta' dawk li jirraġunaw u jgħidu: Mhux kollox miexi? Sikwit nisma' minn hawn u minn hemm, speċjalment mingħand barranin li jafuna, kemm għandna "Parroċċa hajja", kemm għandna "knisja dejjem mimlija bin-nies", kemm qed isiru "progetti kbar", kemm ikollna "funzjonijiet mill-aqwa" u x'naf jien, bil-periklu li dan id-diskors jista' jimlielna rasna li

kollox miexi sew, m'għandniex x'jinkwetana u rasna mistrieħa.

Issa dan hu periklu djaboliku għax jekk nikkuntaw ruhna kif ahna, qatt ma nsiru ahjar u l-Parroċċa ssir bħall-melħ li jkun qata'. Iz-żmien tar-Randan hu żmien li fih qed nidhlu fina nfusna u 2-żmien ta' l-Għid hu żmien li fih għandna ngeddu ruhna. Qed nagħmluh dan? U mhux biss fl-individualità tagħna imma anki bhala komunità nisranija?

L-GHID IT-TAJJEB

Il-Jiem Solenni ta' l-Għid
Diġa' għandkom f'idejkom il-programm tal-Gimgha Mqaddsa li l-Parroċċa, bhala ċellula tal-Knisja lokali, qed tissottomettikom bi għwida halli nkunu nistghu ngħixu flimkien, bl-ahjar mod, il-grajja tat-tbatija, il-mewt u l-qawmien ta' Ġesù għall-imhabba tagħna.

Ma nistax ma nagħmlikomx appell biex tagħżlu li tiċċelebraw din il-grajja fid-dar vera tagħna li hi l-Bażilika ta' San Gorg.

F'din il-knisja niltaqghu mas-sinjali sacramentali kollha tal-hajja tagħna bhala nsara: hija l-benniena li fiha tghammidna, id-dar li fiha rċievejna l-konfirmazzjoni fl-Ispirtu s-Santu, it-tempiju li sa mill-qedem ospita tabernaklu bl-Ewkaristija Mqaddsa li hi l-għajn tal-hajja tal-grazzja, iċ-ċentru li fih jiltaqghu l-insara tagħna bhala komunità parrokkjali u li fih ukoll jagħtu merħba lil insara oħra li jkunu jixtiequ jingħaqdu magħhom għaċ-ċelebrazzjonijiet qaddisa, l-imkien li laqa' l-fdalijiet ta' l-għeżiż tagħna, u li nittamaw li għad jilqa' wkoll dawk tagħna fi triqhom lejn l-oqbra tagħna u, fuq kollox, il-knisja ta' San Gorg hija l-għamara fejn bi dritt nistghu nhossuna ta' gew u f'darna.

Għalhekk, inhegġgħikom biex ngħożu din il-knisja parrokkjali tagħna u ma nibdluħiex bla raġuni serja.

San Gorg t'April

Ahna għandna lil San Gorg "ta' Luġju" u lil "San Gorg t'April". Tabilhaqq, San Gorg hu ta' kuljum u l-vera mhabba lejn tidher f'kemm infittxu ta' kuljum l-eżempju u l-interċessjoni tiegħu. Madankollu, it-23 ta' April huwa jum għażiż.

ikompj. f'pagna 8

IL-BELT VICTORIA

Rivista ta' kull Xahrej

Uffiċċju Editorjali: **Ċentru Parrokkjali San Gorg**
Triq il-Karità, Victoria, Għawdex.
 Tel: 21 55 63 77 • Fax: 21 55 69 81
 email: info@stgeorge.org.mt
 web: www.stgeorge.org.mt • radio: 104MHz FM

MARRU JINGHAQDU MA' KRISTU RXUXTAT

20.02.04: Carmelo Portelli	02.03.04: Guzeppi Casha
23.02.04: Guzeppi Farrugia	06.03.04: Vitorina Grech
23.02.04: Frances Micallef	12.03.04: Victor Camilleri
24.02.04: Doris Mizzi	13.03.04: Tarcisju Zammit
25.02.04: Guzeppi Farrugia	

Donozzjonijiet
ghar-Rivista

John Borg	20 Can. \$
Mons Coromato Grima	40 Stg
Nick Gatt	Lm2

Miet Frank Portelli

Nhar is-Sibt 14 ta' Marzu 2004 thabbret il-mewt ta' l-artist u pittur Malti Frank Portelli fl-età ta' 81 sena. Il-karriera tiegħu ta' l fuq minn 60 sena ratu jiddistingwi ruhu mhux biss fil-qasam artistiku ta' pajjiżna imma anke f'dak ta' l-interior

design b'għadd sabih ta' xogħolijiet li għamel f'lukandi, nightspots, swali ta' konferenzi, knejjes u saħnsitra residenzi privati.

F'Għawdex l-aqwa xogħol li halla warajh huwa bla dubju il-kumplex tas-Soc. Fil. La Stella, partikolarment it-Teatru Astra. Tiegħu kien id-disinn u d-dekor tat-teatru li baqa' mfakkar sallum bhala "il-gawhra tas-snin sittin".

Ta' min jghid li wara l-incident tal-hruq tat-Teatru Astra fit-8 ta' Novembru li għadda, is-sur Portelli kien gie fostna sabiex jara l-intensità tal-hsara li saret u jagħti l-pariri tiegħi dwar l-aħjar mod li bih għandu jitmexxa l-pjan ta' rikostruzzjoni tas-sala tat-teatru. Xtaq li kieku seta' jagħti l-kontribut tiegħu f'dan il-pjan, imma saħħtu ma ppermittitlux.

Permezz tar-rivista LEHEN IL-BELT VICTORIA nixtiegu nwasslu l-kondoljanzi tas-Soc. Filar. La Stella lil martu Rosa, uliedu Henri u martu Marisa, Simone u t-tfal tagħha Albert u Stefan, Sharon u r-raġel tagħha Mark, lil hutu u l-familjari kollha tiegħu.

Agħtih O Mulej il-mistrieħ ta' dejjem.

Editorjal

L-GHID IL-KBIR

Wasalna biex nagħtu bidu għali-Gimgha Mqaddsa. L-iktar gimgha għażiża u sinjifikattiva li għandna matul is-Sena Liturgika.

Dan wara z-żmien qawwi tar-Randan li matulu l-Parroċċa tagħna offritlha kull opportunità possibbli biex nagħru l-iżbalji li forsi konna qiegħdin fihom u nergħu lura fi hdan il-Missier, li tant iobbna u li tant jilqagħna u jhaddanna miegħu jekk aħna nuru sobgha bis-serje ta' tan-nuqqasijiet tagħna. Kellna opportunitàjiet sbieħ b'korsijiet ta' eżerċizzji minn predikaturi magħrufa. Kellna ċans niehdu sehem attiv fit-Talba ta' l-Għasur kull nhar ta' Hadd. Kellna siegħat ta' riflessjonijiet quddiem Gesù Sagramentat kif ukoll ersaqna bil-qima lejn ir-reflikwija tas-Salib Imqaddes li bih l-Imghallem tagħna Gesù Kristu f'diena mill-jasar tad-dnub.

Jekk xi hadd baqa' lura u ma sabx hin biex minn dan ir-Randan li dalwaqt jasal fi tmiemu, m'għandux jaqta' qalbu. Gesù jibqa' iftixx in-nagħda l-milufa sa l-aħhar mument. Qatt m'hur tard mal-Missier hanin tagħna. Qatt m'hur ser jghidilna kemm domt talsibha. Qatt m'hur se jċanfarna. Qatt m'hur ser jgħajjat magħna. Anzi jilqagħna bil-ferh u jagħmilna festa. Il-ftit granet li fadal sakemm nicċelebraw l-Qawmien mill-mewt ta' Sidna Gesù Kristu għandhom jimlewna bil-kuraġġ biex b'qalb niedma u sogħbiena nergħu lura mingħajr biza'.

FESTI ĊENTINARIJ

Nhar il-23 ta' April li għej ser jigu fi tmiemhom il-Festi Ċentinarji li-okkażjoni tas-Sabatx il-Mitt Sena mill-Martirju tal-Patrun l-Għawdex u Protettur ta' Belina San Gorg.

Kienu festi li mlewna b'entuzjażmu mhux komuni. Festi li f'errhu l-qlub ta' kulhadd. Festi li komplew ihegħu d-devozzjoni kbira li sa minn mijiet kbar ta' snin ilu dejjem imliet il-qlub ta' l-Għawdxin u tal-Komunità Parrokkjali tagħna.

Minn kull aspekt kienu Festi Ċentinarji li rnexxew u li kienu ta' valur kbir. Kienu ta' valur għax ma harisnax biss lejn ċelebrazzjonijiet popolari, imma wkoll lejn inizzjattivi oħra li żgur taw il-frott tagħhom. L-esperjenzi ta' l-attivattijiet fil-qasam kateketiku, fil-qasam eumeniku u fil-qasam tal-kultura, kienu esperjenzi li ser ihallu frott kbir f'kull min ha sehem fihom.

Ma tistax thalli barra u ma ssemmix s-sehem tad-Djoċesi f'dawn il-Festi Ċentinarji. B'radd ta' hajr insemmu l-Pastorali ta' l-E.T. Mons Isqof Nikol G. Cauchi, Isqof l-Għawdex u Dekan tal-Kapitlu Gorgjan, is-sehem attiv tal-Kapitli kollha tad-Djoċesi u s-sehen ta' Kardinali u Isqolijiet li hadu sehem f'dan il-Festi. Mhux l-inqas però kien mument mill-isbah il-migħja tas-sala tar-Relikwija Nsinji tal-Qorriegħa ta' San Gorg li ngabet bil-Bażilika tiegħu ta' San Giorgio al Velabro li komplet tagħni dawn il-Festi kbar.

J'Alla dawn iċ-ċelebrazzjonijiet li għamilna jibqgħu jagħtuna dik il-hegħa li kellu San Gorg li mingħajr biza' u tlaqlieq offra hajtu għal twemminu.

THE PASSION OF THE CHRIST

Kummenti: MONS LAWERNZ SCIBERRAS (biblista)

Il-film, bibliku u speċjali "The Passion of the Christ" matul dawn il-jiem tar-Randan qed jintwera fis-swali tal-films tagħna. Film li huwa twil sagħtejn shah, film li letteralment isammrek mas-seat tiegħek, film li jiġbdek hafna biex tara, thoss u temmen il-verità. Film li għandek tasal biex tara u tifhem kemm huwa ikrah id-dnub tal-bniedem, id-dnub li wassal lil Gesù biex jifidna imma b'din il-manjera, tant li waslitu biex sar qisu "imgiddem".

Dan il-film ikopri fih l-ahhar tmintax-il siegħa ta' hajjet - almenu hekk nikkonkludi jien- Gesù. Għaliex jekk Gesù flirnkien mall-hdax kien fit-ġnien tal-Ġetsemani għall-habda tad-9.00 ta' fil-għaxija, u dan dam sa l-ghada l-Gimgha fit-3.00 p.m. il-hin tal-mewt tiegħu, allura bilfors li jiġbor fih dawn in-numni ta' siegħat.

X'fih dan il-film?

Mel Gibson jiġbor f'dan il-film tiegħu l-ahhar xena ta' hajjet Gesù. Mela (a) jibda bix-xena fil-ġnien tal-Ġetsemani, (b) il-qorti reliġjuż quddiem is-Sinedriu, (c) il-qorti civili quddiem il-prokuratur Ruman Ponzju Pilatu, (d) ix-xena mimlija dahk sarkastiku meta lil Gesù haduh għand Erodi, (e) mall-ġdid quddiem Pilatu, pero' din id-darba bix-xena tremenda tal-flagellazzjoni, u l-ghażla bejnu u bein Barabba, (f) il-mixja tqila u mwiera lejn il-Kalvarju, hawn tidhol il-Madonna, Marija Maddalena, u Xmun minn Ċirene, (g) ix-xena pragmatika tat-tislib u l-mewt ta' Gesù, (h) u fl-ahhar Gesù li hdan ommu Marija.

Prattikament ahna li mdorrijin nisimghu l-qari ta' l-Evangeliu, li naghmlu l-Via Sagra, li naraw ix-xeni matul il-purissjonijiet, dawn il-fatti f'it jew wisq imdorrijin bihom. Però f'dan il-film Mel Gibson ried johrog bil-qawwa kollha u mingħajr ebda hniena u rispett ta' hadd u ta' xejn it-tbatijiet tremendi, x-xeni ta' mohqrija u mibgheda fl-oghla grad, it-tixrid tad-demm, li għadda minnhom Gesù matul daww l-ahhar siegħat tiegħu. Gibson ried jaqta' minn saqajh u jixxokkja wahda sewwa lill-ispettatur. Nahseb, anzi jien perswaz, li dan il-ghan Gibson laħqu sew. Il-mibgheda hadra tal-Lhud u xejn anqas tar-Rumani dehret sew f'dan il-film kapolavur.

Fil-Ġetsemani

U ngħid għaliex. Il-film jiftah b'Gesù fil-ġnien tal-Ġetsemani. Hawn tidher fl-aqwa tagħha d-dwejjag morri u horox li Gesù kien qed igorr, ihoss u jipprattika. Fil-Ġetsemani, Gesù letteralment dahal fl-agunija, mela l-ahhar kumbattiment, u Gibson għamel sew meta ġab lil Gesù b'demm qawwi ahmar niezel iġelben ma'

wieċu. Ma ninsewx li bid-dwejjag li Gesù hass fil-ġnien. inqatwelu l-vini ta' mohhu u hariġlu hafna demm tant li Luqa jkompli iġid "iċarċar sa l-art" (Lq 22,44). U hawn Gibson kien preċiż u fidil għall-Evangeliu. Naqbel perfettament.

Il-flagellazzjoni tar-Rumani

Xena li tiehu madwar 10 minuti. Kull min ra il-film, hareġ bl-istess konklużjoni. Forsi deher xi f'it iżżejjed ix-xita ta' daqqiet bla ebda hniena, s-sadiżmu li wrew is-suldati Rumani waqt li kienu isawwtu lil Gesù. Kif ukoll iż-żewġ kwalitajiet ta' flagelluni li wżaw biex bihom isawwtu lil Gesù. Però hawn ma nistieq li niftiehem hażin. U halli infisser ruhi. Ibda biex Orazju li l-flagellazzjoni tar-Rumani kien iseiħilha "orribile flagellum", jiġifieri swat orribli u ta' ebda hniena. (Ara l-ktieb tiegħi "L-Ahhar Gimgha ta' Gesù", paġna 112). Ir-Rumani li kienu jikkmandaw huma fil-Palestina, ma riedux inkwiet, tixwix, ġlied, serq, eċċ. Huma kemm jista' ikun riedu li n-nies jgħixu kwiet u fis-sliem. Għalhekk jekk xi hadd jinqabad ixewwex, u tohrog li dan it-tali jingħata il-flagellazzjoni biex jitgħallem, allura dawn is-suldati kienu jifugaw ir-rabji u l-hdura kollha tagħhom fuq il-povru bniedem ifflagellat. Sewwa nżid ngħid li n-nurru ta' daqqiet ma kenux jiġu mghoduda.

Issa Gesù sab ruhu f'idejn dawn is-suldati Rumani, u li kienu jkunu trenjati sew kif jagħtu s-swat. Suldati mill-aktar b'saħħithom u godlin għal dan il-kwalità ta' xogħol. Allura nħalli għall-qarrej biex jasal u jikkonkludi liema hdura huma sfugaw mal-ġisem imqaddes ta' Gesù. L-art fejn Gesù ġie ifflagellat saret għadira wahda ta' demm. Nahseb u naqbel li dan ukoll kien veru u reali. Interessanti kif wara l-flagellazzjoni, tidhol Marija, imsieħba ma' Marija ta' Magdala u b'devizzjoni kbira jimshu d-demm li ttered fl-art tal-pretorju.

Tifkiriet taċ-Ċentinarju Gorgjan

■ Dun Gużeppe Gauci

Dahlia

Il-Festi li saru f'pajjiżna u f'inhawi differenti tad-dinja biex ifakkru is-Sbatax-il Mitt Sena mill-Martirju ta' San Gorg (A.D. 303-2003), huma diġa fihom infusom tifkira xierqa ta' din l-okkazzjoni kbira. Iżda f'din il-kitba tiegħi fi Hsieb nsemmi xi tifkiriet li, 'l hawn u 'l hinn, se jibqgħu jfakkru għal dejjem is-17-il Ċentinarju tal-Megalomartiri. Biex nitlaq minn Għawdex tagħna, kellna l-publikazzjoni tat-tliet-il numru tar-rivista "San Gorg" li qed toqrob għall-aħhar hargiet tagħha, u li żgur se tibqa' bħala tifkira dejjiema, f'forma ta' enciklopedja Gorgjana, ta' dan iċ-Ċentinarju. Ta' min isemmi l-eżemplar klieb minn tlieta li jiffurmaw opra ta' Agjografija Gorgjana mill-Arcipriet Mons. Gużeppe Farrugia, kif ukoll il-ktieb "San Gorg, Martiri ta' Kristu" ta' P. Gorg Aquilina O.F.M., ippublikat mill-Uffiċċju Parrokjali San Gorg Martiri ta' Hal Qormi. Kien hemm ukoll is-sett ta' Bolli dwar pitturi ta' San Gorg, ippublikati fit-23 'l'April 2003. Hemm il-hsieb li qed jimmattra mhux hażin, tal-bieb tal-bronż tal-Bazilika tal-Belt Victoria, li żgur jibqgħu tifkira dejjiema oħra ta' din l-okkazzjoni. Iżda, f'din il-kitba tiegħi, irid nsemmi xi tifkiriet oħra 'l barra minn xitna.

Fil-Katalunja

Fil-bini tal-Parlament tal-Katalunja, Provincia awtonoma ta' Spanja, fid-9 ta' Settembru 2003, għet inawgurata statwa kbira fil-bronż indurata li turi lil San Gorg, f'xehb ma' l-istatwa tad-Donatello li hemm Firenze. Din l-istatwa hi xogħol l-iskultur Katalan Jassans u tqiegħdet f'ras it-taraġ ewlieni tal-Parlament. Il-Promotor ta' din il-tifkira taċ-Ċentinarju Gorgjan kien Narcis Sayrach, President tal-għaqda "Amics de Sant Jordi" li hemm f'Barcellona. Infatti dan Narcis Sayrach, għe mogħti l-onorificenza "Creu de Sant Jordi" (is-Salib ta' San Gorg) mill-Parlament tal-Katalunja, bħala għarfien tal-hidma tiegħu b'risq il-Katalunja u b'risq San Gorg, Patron tagħha.

Matul is-sena 2003, għet immedja kampanja ta' għbir ta' fondi mill-"Amics de Sant Jordi" biex titwaqqaf statwa kbira ta' San Gorg fil-Knisja monumental ta-"Sagrada Família" ta' Barcellona. Din il-Knisja li għadha mhux lesta hi opra ta' l-iskultur magħruf

Anton Gaudi'. L-istatwa ta' San Gorg li se titqiegħdet fiha 'l quddiem se ssir fil-bronż mill-iskultur Josep M. Subirachs u se tkun għolja tliet metri.

F'Reggio Calabria

Il-Belt ta' Reggio Calabria, fl-Italja fakkret is-17-il Ċentinarju tal-Martirju ta' San Gorg b'celebrazzjonijiet diversi. Iżda dak li se jibqgħu jfakkru għal dejjem dan iċ-Ċentinarju gloriuż hu "ikona" li tqiegħdet fil-Knisja ta' "San Giorgio Extra" f'din il-Belt li tqim lil San Gorg Martiri bħala Patron tagħha u li għib ix-xbieha tiegħu fuq l-istemma tagħha.

L-ikona turi lil San Gorg bħala suldat fuq żiemel abjad fi għieda ma-dragun tal-hažen. Il-Martiri Rebbieh hu muri li qbil perfett mal-misteru paskwali ta' Kristu. L-"id il-leminija" li mill-kantuniera ta' fuq qed tbierek hi sinjal tal-qawwa divina li bla waqfien issieheb lin-nisrani fil-taqbida spiritwali tiegħu. L-ikhal tal-lbisa flimkien ma' l-aħmar tal-mantell li fih hi mkebbja, juru l-umanità tan-nisrani mdawra mid-divinità ta' Kristu li tiegħu, bħala l-Maruf maqul u rebbieh, hemm simbolu fil-medaljun li jidher isahħas sieder San Gorg. Iż-żiemel abjad tal-qawmien rebbieh ta' Kristu li fuqu l-Martiri jirbah il-qawwa u d-dlam tal-hažen bl-għajnunata tas-Salib f'ras il-lanza li biha jinfed lid-dragun, jmla l-ċentru ta' l-ikona, xogħol l-artist reggin, Giovanni Raffa. Fl-isfond tidher Reggio Calabria bil-Kattidral tagħha li f'San

Gorg, ir-rebbieh nisrani, tista' tkompli tibni għejjeni mmexxi mill-qawwa paskwali ta' Kristu.

Din l-ikona tbierek fit-23 ta' April 2003 mill-Arcisqof Metropolita ta' Reggio, Mons. Vittorio Mondello fil-presenza ta' l-awtoritajiet civili u n-nies tal-Belt. Fl-omelija ta' l-okkazzjoni, l-Arcisqof Mondello, fost l-oħrajn stqarr: "San Gorg, anke illum, għandu hafna x'għid bix-xhieda tal-fedeltà tiegħu għal Kristu, li biha affronta l-mewt. Hu, f'hajtu, tqabad kontra l-hažen, -issimboleġġjat mid-dragun - u l-eżempju tiegħu hu għalina ta' qawwa kbira biex nimpjawn ruħna fil-taqbida kontra l-hafna forom ta' hažen tas-società ta' żminijietna".

Fi Treviolo ta' Bergamo

Anke hawn, f'dan il-Comune li fih hemm l-eqdem Knisja Parrokjali dedikata lil San Gorg Martiri f'Bergamo (diġa' hi msemmiha fis-sena 929), saru festi xierqa fil-okkazzjoni tas-17-il Ċentinarju tal-Martirju tal-Qaddis Patron. Iżda dak li se jibqgħu jfakkru għal dejjem dan iċ-Ċentinarju f'din il-Parroċċa hi l-istatwa għida ta' San Gorg fl-injam, xogħol l-iskultur gardeniz, Goffredo Moroder. San Gorg hu pprezentat wieqaf fuq id-Dragun bil-lanza f'idu l-leminija u bil-palma fix-xellugija.

L-istatwa għet imbiekka fil-Knisja Katidrali ta' Bergamo mill-Isqof Awżiljarju, Mons. Lino Belotti, u wara l-quddiesha Pontifikali, ittiegħet lejn Treviolo b'purċissjoni bin-nies blit-torċi mixgħula fidejhom. Matul ix-xahar ta' Mejju sar programm ta' talb itineranti li matulu l-istatwa daret il-kwartieri kollha ta' Treviolo, bin-nies jorganizzaw laqgħat ta' talb madwar San Gorg Martiri.

Fi Treviolo wkoll, inhadmet medalja tal-fidda mid-Ditta "Manenti Guido & figli", bix-xbieha ta' San Gorg fuq iż-żiemel fuq naha u bil-faccata tal-Knisja Parrokjali fuq in-naha l-oħra. Kopji ta' din il-medalja tqassmu lil-familji kollha tal-Parroċċa ta' Treviolo.

L-istoriku Trevijolan, Dr. Angelo Pesenti, bis-sehem tal-Comune u l-Parroċċa ta' Treviolo, ippublika ktieb sabih hafna dwar il-qaddis Patron: "San Giorgio Martire nel XVII secolo centenario del Martirio (303-2003) Storia, leggenda, culto", li fih hemm ukoll taqgrif dwar il-kult u l-festa ta' San Gorg Martiri fil-Parroċċa tagħna.

Hidmiet bħal dawn żgur li jibqgħu tifkira dejjiema taċ-Ċentinarju Glorjuż ta' San Gorg.

L-istatwa l-għida fil-Parlament tal-Katalunja. Mix-xellug jidher Narcis Sayrach ta' l-"Amics de Sant Jordi", il-President tal-Parlament, u l-iskultur Jassans.

Fil-"Comuni San Giorgio" fl-Italja

Bi thejjija ghaċ-Centinariju Gorgjan u b'inizjattiva ta' l-Industrijalist Gianni Baracchi minn San Giorgio di Mantova, fl-Italja twaqqfet l-Assoċjazzjoni msejha "San Giorgio e i suoi Comuni" li tighbor fiha l-Comuni Taljani li jgħibu l-isem ta' San Gorg li minnhom, fl-Italja kollha jeżistu 42. L-ewwel laqgħa saret fil-Comune ta' Porto S. Giorgio fil-Provincia ta' Ascoli Piceno, bejn il-21 u l-22 ta' Settembru 2002. Meta mistoqsi għalhej ingħazel dan il-post, Gianni Baracchi wiegħeb li jinsab f'nofs triq bejn l-aktar wieħed lejn il-tramuntana, dak ta' Rhemes-Saint-Georges, fil-Val d'Aosta, u l-iktar wieħed fin-Nofsinhar, dak ta' San Giorgio Morgeto, l'Reggio Calabria.

Il-ghan ta' din il-ghaqda hu li tinzamm hbiherja fest dawn il-"Comuni" u li tiġi celebrata kif jixraq il-Festa ta' San Gorg. It-tieni laqgħa saret f'San Giorgio Albanese, provincia ta' Cosenza, bejn is-17 u l-18 ta' Mejju 2003, filwaqt li t-tielet waħda saret f'San Giorgio di Pesaro, fil-11 t'Ottubru 2003. Fis-sena Centinarja u anke fis-sena 2004, gie publikat Kalendarju artistiku b'tagħrif dwar il-kult u l-ikonografija ta' San Gorg f'uhud mill-"Comuni" msemmijin għal San Gorg. F'April 2003 inharġet medallja mdaqqa tal-bronż b'San Gorg fuq iż-Ziemel fuq naha u bl-isemijiet tal-"Comuni" Gorgjani fuq n-naha l-oħra. B'inizjattiva u bil-taħbi ta' San Giorgio e i suoi Comuni, l-Italja se tohroġ bolla biex tffakkar iċ-Centinariju tal-Martirju ta' San Gorg, fit-23 ta' April 2004. Nittamaw li din l-Assoċjazzjoni tibqa' toffri kontribut siewi għall-kult ta' San Gorg Megalomartri.

F'Gibiltà

Hafna minna jafu li f'Gibiltà, iċ-Centinariju ta' San Gorg Martri gie mffakkar bil-publikazzjoni ta' zewġ muniti, il-Lira u l-"crown" bix-xbieha ta' San Gorg fuq iż-Ziemel fuqhom, u anke b'sett ta' bolli ta' l-okkazzjoni. Ta' min jgħid li mdawar ix-xbieha ta' San Gorg fuq il-Lira hemm il-kitba bil-Latin "*Amicus Christi Georgius*" li tffisser Gorgi, il-Habib ta' Kristu. Il-bolla ta' Lira u għoxrin cent turi x-xbieha ta' San Gorg minn "stained-glass" li hemm fil-Knisja Parrokkjali ta' San Guzepp f'Gibiltà, fejn hemm bħala Kappellan, habibna Mons. Koronatu Grima li dan l-aħhar gie mahtur mill-Isqof tal-post bħala Kancellier tal-Kurja Veskovi.

Barra dan ta' min isemmi l-Irhami li tqiegħdet f'din il-Knisja Parrokkjali ta' S.Guzepp, f'Gibiltà, b'tifkara dejjema

L-ikona l-għida ta' Reggio Calabria

tas-17-il Centinarju tal-Martirju ta' San Gorg. Din l-Irhami giet inawgurata mill-Princep Carlo ta' Bourbon taz-zewġ Sqalliji u Duka ta' Calabria bħala Gran Prefett ta' l-Ordni Kostantinjan ta' San Gorg u mblerka mill-Kardinal Francesco Pompedda, Gran Prijur ta' l-Istess Ordni, wara Quddiesi Pontifikali mill-Istess Kardinal, fit-23 t'April 2003. Fl-Irhami, minbarra skizzjoni li tffakkar dan kollu, hemm ukoll medalljun bix-xbieha ta' San Gorg fuq iż-Ziemel.

Dawn l-attivitajiet gorgjani f'Gibiltà saru bit-taħrik ta' Mons. Koronatu Grima.

F'Arcinazzo Romano

F'dan il-Comune li qiegħed fil-provincia ta' Ruma, gie celebrat b'mod xieraq is-17-il Centinarju tal-Martirju ta' San Gorg. Infatti bejn ir-3 u l-30 t'Awwissu 2003, b'inizjattiva tal-Konfraternità "S. Giorgio M." u l-Assoċjazzjoni Kulturali "Ser Cola Bactista" giet organizza ta wirja bit-tema "San Giorgio XVII Secoli di Storia". F'din il-wirja kien hemm xbiehat, dokumenti storici u oġġetti li jixhdu għax-xhieda ta' San Gorg Martri matul hajtu u matul dawn is-17-il Seklu li għaddew mill-Martirju tiegħu. Kien hemm ukoll xi materjal dwar il-kult ta' San Gorg f'Għawdex u Malta.

Fl-okkazzjoni ta' l-inawgurazzjoni tal-wirja, fit-3 t'Awwissu 2003, saret "tavola rotonda" li fiha ġew ipprezentati studji diversi minn għadd ta' persuni distinti dwar San Gorg. Hemm il-hsieb li jiġu publikati biex jibgħu tifkara dejjema ta' din l-okkazzjoni. Tifkara dejjema oħra hi l-istatwa ta' San Gorg fuq iż-Ziemel li hi meqjuma fil-Knisja Parrokkjali ta' Arcinazzo Romano u li giet restawrata għal din l-okkazzjoni mill-artista Simona Troia. Ta' min jgħid ukoll li kemm l-awtoritajiet tal-Parroċċa kif ukoll dawk tal-Comune taw sehem shih fl-

organizzazzjoni ta' dawn it-tifkiriet Centinari.

Fl-"Orthodox Herald"

F'din ir-Rivista li hi l-publikazzjoni ufficċjali ta' l-Arcidjoċesi Ortodossa Griega ta' Thyeateira u l-Gran Brittanja, deher materjal abundant dwar il-Festi Centinari ta' San Gorg Martri fil-Bazilika tal-Belt Victoria. Dan deher l-harga ta' Lulju - Awwissu 2003, u deher kemm bil-Grieg kif ukoll bl-Ingliż. Dan kollu kien riżultat tal-presenza ta' l-Em. T. l-Arcisqof Gregorios, bħala rappreżentant tal-Patrijarka Ekkumeniku, l-Qdusija T. Bartilmew, għall-Festi Centinari ta' San Gorg li saru f'Lulju li għadda.

Insibu artiklu dettaljat ta' tliet paġni dwar is-sehem ta' l-Arcisqof Gregorios u tad-Djarku li kellu miegħu, fil-jiem 14 sa 20 ta' Lulju, iċ-ċelebrazzjonijiet kollha. Din id-deskrizzjoni dettaljata ngħatat bil-Grieg u bl-Ingliż u fiha jidher ċar l-apprezzament ta' dawn iż-zewġ prelati Ortodossi għaċ-ċelebrazzjonijiet li saru.

Hemm ukoll, bl-Ingliż, id-diskors li l-Arcisqof Gregorios għamel matul il-Velja Ekkumenika celebrata mal-wasla minn Ruma tar-Relikwija nsinji tal-Qorriegħa ta' San Gorg. Bl-Ingliż ukoll hemm il-Taiba lil San Gorg il-Megalomartri, li l-Istess Arcisqof Gregorios għamel matul din iċ-ċelebrazzjoni.

Fil-pari tar-Rivista msejha "mid-Djarja ta' l-Arcisqof Gregorios", kemm bil-Grieg kif ukoll bl-Ingliż, fid-dati 14-20 ta' Lulju, nerġu nsiu riferenzi twal għall-attivitajiet tal-Festi Gorgjani li fihom ha sehem dan l-Arcisqof Ortodoss li żamm u għadu jżomm kuntatti ta' hbiherja vera ma' dawk li taw sehem attiv fl-attivitajiet imsemmija.

Inhossni cert li publikazzjoni bħal din ta' l-"Orthodox Herald", se tibqa' bħala tifkara dejjema taċ-Centinariju Gorgjan li ċelebrazzja.

Għeluq

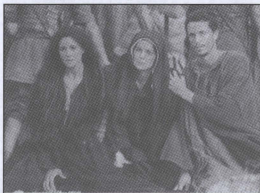
Żgur li minbarra dawn it-tifkiriet dejjema tas-Sbatax-il Centinarju tal-Martirju ta' San Gorg, hemm oħrajn li għadna ma ksbienx tagħrif dwarhom. Ngħid għalija, fil-Kollezzjoni "San Gorg fl-Arti u l-Kultura" għandi miġburin kotba u oġġetti oħra li jfakkru okkazzjonijiet oħra ta' l-imghoddi dwar San Gorg. Tgħid x'tgħid, bilfors ikollok tasal għal konkluzjoni waħda: isem San Gorg matul medda ta' elf u seba' mitt sena baqa' jittfakkar u jgħaddi minn generazzjoni għal oħra, kif nittama li naghmlu ahna li għixna l-grajiet tas-Sena 2003. ■

jaqbad minn pagna 3

It-tbatijiet fil-film ikompli johorġu hafna ghad-dawl fil-garr tas-salib tqil, kif ukoll fid-diversi waqat ghal wiċċu fl-art ta' Ġesù. L-istess ngħidu għat-tismir ta' idejn u saqajn Ġesù. Kif ukoll għall-ġibda ta' id Ġesù biex din tlahhaq mat-toqba li diġà kien hemm testa fis-salib. Xena wahda aktar vjolenti mill-ohra, xena wahda aktar makabra mill-ohra, xena wahda aktar imdemma mill-ohra. Fuq is-salib imbagħad tikompli tohroġ ix-xena tat-tbatija li għadda minnha Ġesù.

Mgħajjar u mfahhar mill-halliel il-hażin u t-tajjeb rispettivament. Jaħfer lill-ghedewwa, jokrob li għandu l-għatx, jagħtina lil ommu u jerhi f'idejn Missieru l-ispiritu tiegħu. Fl-istess waqt ta' dan, is-sema tiddallam, rih ievenen, terremot li jkexkex instema, id-diversi nies bdew jitolqu baxx baxx minn fuq il-Kalvarju. Kolloxx kien juri li s-sultan tas-salib kien qed imut; iwa dan il-film tassew iqajmek minn nagħas u l-bruda spiritwali u jimbuttak biex taħdem b'aktar serjetà għas-salvazzjoni ta' ruhek, salvazzjoni li għabla biss Ġesù. Għax jekk salvajt ruhek salvajt kolloxx, imma jekk tliifha, tliif ukoll kolloxx.

Diversi flashbacks

Il-film għoġobni hafna wkoll għad-diversi *flashbacks* li għandu. Hekk per eżempju: waqt li Ġesù kien fil-ġnien jitlob, habta u sabta johroġ serp, jibda jtkaxkar, sa ma jaasal hdejn Ġesù u kważi jitla' fuq idu. Però dan is-serp lil Ġesù ma gidmox. X'irid jgħallhem hawn Gibson. Ibda

biex il-ġnien tal-Ġetsemani jfakkar fil-ġnien tal-Għeden. F'dak ta' l-Għeden is-serp dahak b'Adam u Eva, u dahal id-dnub u l-mewt. Mhux hekk għara fil-ġnien tal-Ġetsemani, is-serp ma gidimx lil Ġesù, għaliex Ġesù rebah fuq.

Xena ohra suġġestiva hafna hija marbuta mal-hasil. Pilatu ma setax jikkundanna lil Ġesù, induna li kien innoċenti, Martu Klawdja kompliet fethitlu għajnejh. U sabiex juri li huwa ma kellux x'jaqsam mal-mewt ta' Ġesù, Pilatu hasel idejh. Fl-istess waqt, Gibson iġib ukoll lil Ġesù jahsel saqajn l-appostli, u iġidilhom biex huma wkoll jagħmlu bħalu. L-eżempju jkaxkar.

Xena ohra issa tmur fuq il-Madonna. Parti mqaxxa minn Maria Morgensten. Din, waqt li rat lil binha tiela bis-salib, qabdet il-ġebel f'idejha biex donna tixhithom lil-Lhud. Imma ma damitx, għaliex fethet idejha t-tnejn u dak il-ġebel dritt harab minn idejn Marija.

L-ikla ta' l-Għid tal-Lhud Ġesù flimkien mat-tnax, jintasbu kważi mindudin, jieklu l-hobz azzmu u jxorbu l-imbid. Kien il-mument ta' l-akbar u l-ogħla imħabba. Xena li tibqa' stampata fil-moħħ ta' min jara. L-aktar fil-mod ta' kif Ġesù jaqsam il-hobz.

Għalhekk il-film bibliku ta' Mel Gibson, iqiegħed u johroġ hafna fil-beraħ ir-realtà tat-tbatija ta' Ġesù. Il-fidwa li huwa kisbilna bil-prezz divin tat-tixrid ta' demmu kollu. Film mela ta' siwi kbir spiritwali.

Nagħlaq bil-kumment li ta l-Papa Ġwanni Pawlu II li huwa wkoll ra dan il-film: "It is as it was".

PELLEGRINAĠĠ GHAL LOURDES 2004

Inżuru wkoll:

BARTRES, PONT D'ESPAGNE, LUCHON U VAL D'ARAN (Spanja)

Mill-Ġimgħa 23 ta' Lulju sal-Hamis 29 ta' Lulju

Booking fl-Uffiċċju Parrokkjali jew Mons Salv Borg

Rokna ghat-tfal

Kif intom, ghezież hbieb tiegħi!

Nittama li tinsabu tajbin. Nahseb li meta tkunu qeghdin taqraw dawn il-kelmejn, tkunu qeghdin tgawdu l-vaganzi ta' l-Ghid. Kulhadd jiehu gost bil-vaganzi u kulhadd jistennihom bil-herqa, b'mod speċjali dawk l-istudenti medhijin fl-istudju. Ftit mistrieħ jiehu gost bil kulhadd.

Intant, jghaddu l-vaganzi, jghaddu u jgħerbu l-jiem u l-gimghat u f'kemm trodd salib ta' nsibu ruhna niffestegġaw it-23 t'April, il-festa liturgika tal-Patrun tagħna San Ġorġ. Tinsaw li għadna fis-sena ċentinarja ta' dan it-Tribun Megalomatri li lejha aħna ta' spiss nirrikorru fil-htigijiet tagħna, kemm tar-ruh kif ukoll tal-ġisem.

Din is-sena t-23 t'April sa jahbat il-Gimgha. Qis li thallu kollox u tiġu l-knisja dak in-nhar u tiehdu sehem fil-Konċelebrazzjoni tas-6.00pm li sa titmexxa mill-Isqof Nikol Cauchi. Wara nkomplu niddeveru mal-banda "La Stella" fil-marċ li sa jkollna mat-toroq tal-Parroċċa.

Xtaqt infakkarkom li f'it jiem wara l-Ghid, sewwa sew nhar il-Hamis, 15 t'April, fil-Bażilika tagħna sa jkollna kunċert strumentali mill-"Purcell International School of Music" minn Londra. Tistgħu tiġu mal-ġenituri tagħkom għal din l-okkażjoni sabiha li sa tidba fis-7.30pm.

Intant, nahseb li għal hafna minnkom wasal iż-żmien li tircievu l-Ewwel Tqarbina jew il-Grizma ta' l-Isqof.

Importanti li thejju ruhkom sewwa għal dawn iż-żewġ sagramenti. Issa tibdwu tirrejalizzaw kemm huma importanti l-lezzjonijiet tad-duttrina, kif ukoll il-laqgħat ta' tagħlim u formazzjoni li tmorru għalihom minn żmien għal żmien. Araw ukoll li ma tfallux bla bżonn mill-iskola għax habta u sabta ssibu ma wiċċkom l-eżamijiet ta' l-aħhar tas-sena. Iflu f'it ir-riżultat li ksilbu fl-eżamijiet ta' nofs is-sena u araw fejn stajt mortu aħjar biex issa tirrangaw u tirmiedjaw għal ġejjieni, Hadd ma jiehu gost iqatta' s-sajf jistudja biex jerġa' jagħmel xi eżami li jkun wehel minnu. Mela kuraġġ!

Halli issa ngħaddu għal kompetizzjoni li tista' trebbahom ktieb sabih bil-Malti mogħti mill-Klabb Kotba Maltin (Tel: 2155 1325).

Wieġeb dawn it-tliet mistoqsijiet u ibgħat it-tweġibiet lill-Editor, Il-Belt Victoria, Centru Parrpkkjali, Bażilika San Ġorġ, Victoria sa mhux iktar tard min nhar il-Gimgha 30 ta' April 2004.

1. Meta u fejn twielew l-Isqof Nikol G. Cauchi?
2. Kemm-il sena għadu kemm għalaq?
3. Ta' liema parroċċa f'Għawdex għamel żmien kappillan?

7z-Zijn Peppi

Il-kompetizzjoni tal-harga ta' Jannar-Frar 2004 intrebhet minn: Diane Marie Grima, ta' 50, Triq Alfons M. Hili, Victoria. Il-premjura jista' jingabar mill-Uffiċċju Parrokkjali.

Il-band tal-grupp taż-żgħażaġh 23four tanima l-quddiesa mmexxija minn Fr Charles Tabone fil-Knisja tan-Nazzarenu tas-Sliema ta' nhar il-Hadd 21 ta' Marzu 2004. (rapport dettaljat fil-harga li jmiss)

TWISSIJET

- La thallix l-inkwiet jiġri bik, għax l-inkwiet ma jiġi xejn miegħu hliet inkwiet.
- La tibżax, għax bosta mill-hwejjeg li nibzgu minnhom ma jseħhu qatt.
- La tippruvax issolvi aktar minn problema waħda. Malli l-oħrajn f'idejn

- il-Mulej sa ma jaasal żmienhom.
- La tihux il-problemi tiegħek fis-sodda miegħek, għax tispicċa barra int.
- La tipprovax iġġorr il-problemi tad-dinja kollha int, għax Wiehed biss jiflah jagħmel dan.
- La tittlax li terġa' tghix il-jum tal-bierah, għax fis-sewwa u fil-hażin, dan għadda u spicċa. Għix u ifrah b'dak li

- jiġblek il-jum t'issa.
- La thallix galbek titmermer mill-burdati, għax il-miskin veru hu min jiħassar illu nnfsu.
- Tgħalliem għodd il-barkiet iż-żgħar, għax l-ikbar barka hija l-ġabra ta' hafna żgħar.
- Isma' sew li ta' madwarek, għax Alla jtkellem b'fomm l-oħrajn.

FUNCTUS OPERE

Lill-E.T. Mons. Nikol Guzeppi Cauchi

fi tmiem l-Episkopat tieghu bhala Raghaj Spiritwali tad-Djoċesi Ghawdxija u Dekan tal-Kollegġjata Ġorġjana

Missier mahbub tad-Djoċesi Ghawdxija, wasal iż-żmien li ttemm il-ġrajja tiegheg li kisret sew il-hamsa u tletin sena fejn Alla habbek shih u waqaf miegheg.

Il-tqajna t-tnejn flimkien għall-ewwel darba bla ebda hsieb ta' xejn fuq ix-xandir: għallimni x'għandi ngħid u x'għandi naghmel-dan Alla ried u xtaq li kellu jsir.

U darba jien ukoll temmejt il-ġrajja li kienet lili dahhlet f'holm l-imhabba; u bhal ta' Pawlu nqalbet hajti rżina biex mixja ohra bdejt fejn ruh tirrabba.

Il-qajtni b'ferh mhux żgħir f'dirghajk mahbuba, u tlaqna ma' xulxin il-mixja twila, fejn jien intlaqt f'idejk ha t-triq turini u trissel fija ferh, thabrik u hila.

Għadni, Missier, inhoss l-għafsa fuq rasi ta' idejk hanina f'jum l-Ordinazzjoni: minn dak il-waqt għe fuqi Ruh il-Qodos biex johloq fija spirtu u devozzjoni.

Minn dak in-nhar għaddiet kemm-il Rebbiegha u hdimna t-tnejn fl-imhabba ta' xulxin: ma lumna hadd għax sfajna nterru b'għaqal fid-dawl jiddi bil-għmiel t'Alla l-hanin.

Min jaf, Missier, matul il-ġrajja tiegheg, kemm fraht u bkejti, thennejt u batejti shih? Min jaf kemm habbtet qalbek f'jiem sewdiena u nfniet ukoll fl-iljieli mill-uġigh!

Bhal Kristu tlajt it-telgha tal-Kalvarju magħkus bit-toqol kiefer tas-Salib; għaliex għagħluh, sib t darba lil min jgħinek iġġorru f'it b'imhabba ta' habib.

Jekk inti thares lura fuq il-medda ta' snin imtawla, mħallta bid-dulur, issib li dmirek qdejt sabieħ għand Alla b'idejk mghbbija b'hidma fejn tmur.

Jekk darba titla' l-Għolġa tal-Kalvarju tkun tista' tisma' l-għajta tas-Sinjur: "Kollox mitmum!" Hu jgħid u inti miegħu, u tistrieħ dlonk u qalbek bl-hena tfur.

Berikni, Missier twajieb, qabel titlaq, biex "Fortiter et Suaviter" mingħajr tmiem bil-qawwa tibqa' tidwi ma' dil-gżira, biex niftakruha llum, kemm 'il quddiem.

It-tifikriet helwin tal-jiem mghoddija ma jhassar hadd kemm hajti ttul u ddm: bħalek nixtieq intemm il-ġrajja tiegħi, u bħalek irrid ngħid: "Kollox mitmum!"

Kan. Joe Mejlak
17 ta' Frar 2004

jaqbad mill-paġna ta' quddiem

Messaġġ minn

Monsinjur Guzeppi Farrugia

It-23 ta' April dalwaqt magħna u dan għalina jfisser appuntamenti ta' mhabba, speċjalment f'dan iż-żmien li fih qed infakkru l-1700 mill-bidu tal-glorja ta' dan il-jum. Il-glorja tiegħu hu San Ġorġ, il-martiri li Alla għlorifikka fis-sena u fuq l-art, il-patron li tgħna bhala difensur tagħna, il-protettur li l-Ghawdxin dejjem irrikorrew għall-interċessjoni setghana tiegħu. Jum San Ġorġ, din is-sena, se jahbat ta' fuq l-Ottava ta' l-Għid. Inzommu dan il-jum u l-jiem ta' madwaru f'moħħna!

Digħa għamilna festi kbar matul il-11-il xahar li għaddeu u fadliina mumentanti importanti x'niċċelebraw f'rabta mat-tifikriet ċentinarji. Nitkellmu aktar dwarhom 'il quddiem.

Importanti, iżda, li l-imhabba tagħna lejn San Ġorġ li nuru f'dawn iċ-ċelebrazzjonijiet ma tkunx imhabba magħluqa fiha nfisha (għax f'dal-kas ma tkunx tabilhaq "nisranija") imma tkun imhabba li tgħaqqadna ma' Kristu u ma' xulxin u li thegħgħina aktar għall-hidma tiegħu, jiġifieri għall-appostolat.

Intemm dawn il-kelmtajn billi nfakkur fl-appell li għamilt fl-aħhar harġa. L-appell tiegħi kien u jibqa' sabieħ din is-sena ngħixuha bhala "żmien ta' tiġdid fil-hidma pastorali tagħna", hidma li nagħmluha f'kollaborazzjoni aħjar ma' dawk l-insara kollha li jwettqu appostolat f'din il-belt tagħna. Imma għandna niftakru li l-ġid spiritwali jiġi "m'hux bil-hidma u l-impenn biss, imma wkoll, u l-aktar, permezz tat-talb".

L-Arcipriet